

sünkön — ezeket mindig szeptember 6-án, *Zrinyi* halálának előestéjén tartjuk — részleteket mutatunk be belőle.) *Rendezvényeink* közül említést érdemel műsoros műemlékvédelmi napunk, amelyhez kapcsolódik a szigetvári műemlékek jegyzékének összeállítása, s természetesen a hagyományos *Zrinyi*-emlékünnepe (a legutóbbi volt a 140-ik!). Elmúlt évi *kiállításaink*: „Szigetvári képeslapok”, „Műemlékek”, valamint „A szigeti veszedelem és költője” voltak.

Terveink között szerepel a szigetvári *Zrinyi*-ünnepségek történetének összeállítása, valamint a közeli *Kumilla-kút* helyreállítása, kirándulóhellyé fejlesztése.

Legutóbbi közgyűlésünk (amelyen *Istvánffy Miklós* krónikája alapján emlékeztünk Szigetvár 1566. évi hőseire, s amelyen *Pálffy Cézár* tagtársunk bemutatta Magyar váraink c. diaszorozatát) 3 évre újból megválasztotta a Várbarát Kör eddigi vezetőségét, s az idei ezüstjelvényt *Mesut Ozer* török tanárnak, *Órsi Ferenc* írónak, dr. *Zádor Mihály* építész mérnöknek és dr. *Merényi Ferenc*nek, az Országos Műemléki Felügyelőség igazgatójának ítélte oda.

Jó érzéssel tölt el bennünket, hogy tanúi lehettünk a 14 évvel ezelőtt elvetett mag megfogalmazásának, szerény munkásai lehettünk növekedésének, fejlődésének, s bizunk benne, hogy munkánk a jövőben is szép gyümölcsöket fog érlelni.

MOLNÁR IMRE

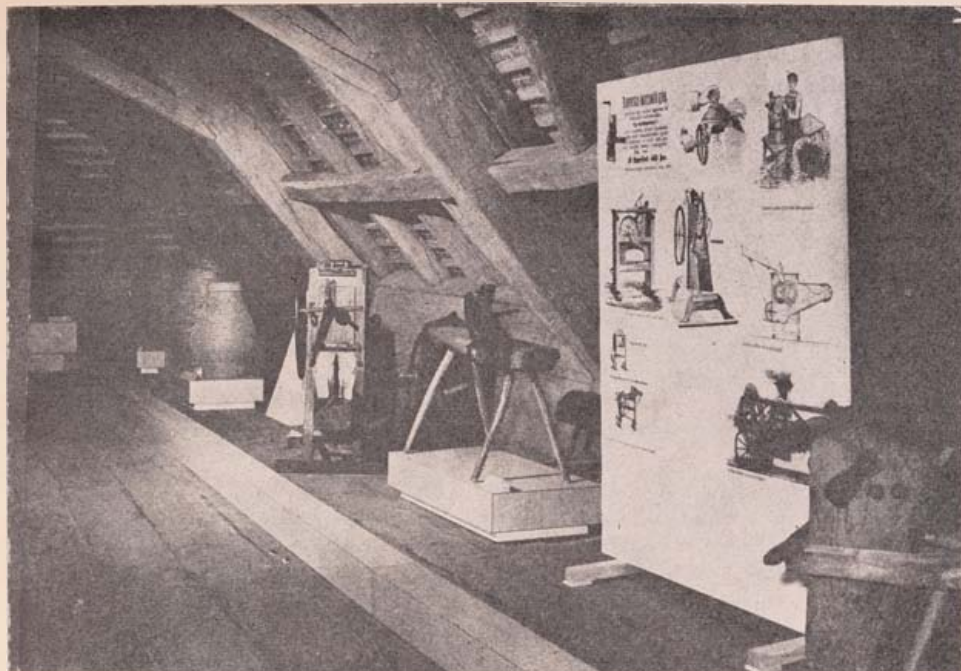
A Keszthelyi Geörgikon Múzeum

A világ első felsőfokú mezőgazdasági tanintézetét *gr. Festetics György* 1797-ben alapította meg Keszthelyen. Nem véletlen, hogy a XVIII. század végén Magyarország egyik leggazdagabb földbirtokosa latifundiumának központjában gazdatisztekot képező iskolát létesített. A széles műveltségű *Festetics* felismerte, hogy megfelelő képzettségű szakemberek nélkül a nagybirtok jövedelmezőségének fokozására tett korszerűsítések, tárgyi feltételek biztosítása nem sok eredményt hoz. Miután az 1970-es országgyűlésen következetesen kiállt a nemzeti jogokért — és emiatt a hadseregtől meg kellett válnia — azt is belátta, hogy a magyar mezőgazdaságot előbbre vivő intézményes szakemberképzés csak saját erőből valósítható meg.

A 175 évvel ezelőtt megnyílt tanintézetet — alapítója tiszteletére — *Vergilius* halhatatlan tankölteményéről és *Festetics György* keresztnevéről *Georgikonnak* ne-

vezték el. A *Georgikon* a XIX. század első évtizedében már nyolc intézettel (iskolával) működött. Legkorábbi a felsőfokú Tudományos Gazdasági Iskola volt, amelynek elvégzését a 18. év betöltéséhez és középfokú végzettséghez kötötték. Hallgatóit praktikánsoknak nevezték, s mint gazdatisztek kerültek ki. Az 1798-ban megindult alsófokú Földműves Iskolában munkájukat jól értő béresekkel neveltek, elsősorban

A padlasmúzeum kiállításának részlete

az uradalom számára. 1804—1808 között további 1—3 év tanulmányi idővel rendelkező iskolák alakultak, mint az uradalmi jogászképző Pristaldeum, az Erdész- és Vadásziskola, a Kertész Iskola, a Ménesmester- és Lovásziskola, a Mérnök- és Építésziskola, valamint a Gazdaasszonyképző (leányiskola). A tanítás nyelve német, latin és magyar volt. Az elméleti oktatás mellett a gyakorlati ismereteket a 700 kat. holdnyi kitűnően felszerelt tangazdaságban sajátították el a hallgatók. A felsőfokú iskola működésének második évétől már ingyen látogathatták a külső hallgatók — közöttük szép számmal külföldiek — is az előadásokat: a kor legkiemelkedőbb magyar agrártudósainak előadásait. Ez emelte a Georgikont az agrár-oktatás fellegvárává.

Nem állíthatott volna ékeesebb emléket az alapítónak, nem ünnepelhette volna méltóbban jubileumát a keszthelyi Agrártudományi Egyetem, mint azzal, hogy a 175 éves múlt történetét az egykori tanintézet épületeinek egyikében múzeumi kiállítás formájában mutatta be az ünneplő és érdeklődő közönség számára. A Georgikon hatalmas épületkomplexuma, mely a tanépülethez kapcsolódó gazdasági épületekkel együtt három udvart alkot, a mai napig épségben megőrződött. Ezért határozta el a keszthelyi Agrártudományi Egyetem és a budapesti Magyar Mezőgazdasági Múzeum vezetősége, hogy az épületeket rendbehozzatja, múzeumi kiállításokkal és tárgybemutatókkal berendezi, és *Georgikon Majormúzeum* néven a nagyközönség számára megnyitja. Az első épületegység — a több szintes jubileumi kiállítással — 1972. augusztus 31-én, a Helikon-napok ünneppsorozatára megnyitotta kapuit.

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum munkatársai által rendezett kiállítások a Georgikon Major 1825-ben épült, impozáns barokk magtárában kaptak helyet. Az Országos Műemléki Felügyelőség tervei alapján helyreállított épület földszintjén és emeletén az Agráregyetem történetét, mozgalmas múltját megelevenítő jubileumi kiállítás helyezkedik el. Az igen értékes és gazdag dokumentumok, iratok, képek, illusztrációk tömören megfogalmazott tájékoztató szövegek segítségével vezetik vé-

gig a látogatót azon a fejlődési, fejlesztési folyamaton, amely a nagymúltú intézménynek 1970-ben Agrártudományi Egyetemmé nyilvánítását eredményezte. A kiállítás értékét jelentősen növelik azok a korabeli mezőgazdasági eszközmodellek, amelyek az egykori oktatás fontos kellékei voltak, és a kor gazdálkodását megelőző eszközkísérletekről is tanúskodnak.

A magtárépület adottságai szabták meg az igen tágas padlástér múzeumi hasznosításának módját. A hazánkban elsőként berendezett padlástermúzeum a gabonafélék tisztításának, raktározásának változatos XIX. századi eszközkészletét, valamint a magtár működését mutatja be. A gabonafélék tisztításának kézi eszközeit a múlt század második felében az egyre tökéletesedő gépek (szelelőrosták, triőrök, kukoricamorzsolók) váltották fel. A gépgyári termékeket megelőző háziipari eszközöket több értékes eredeti példány képviseli. Az eszközfejlődést korabeli ábrázolások és modellek illusztrálják. A gabonátárolás változatos tárgyaihoz zsákbemutató kapcsolódik. A magtárban használatos mérőeszközök sorozatai: vékák, mércék, mérlegek egészítik ki a kiállított tárgyakat.

A külön bejárattal rendelkező pince a Balaton környéki XIX. századi szőlőtermesztésről és borászatról nyújt ismereteket. A kiállított változatos eszközkészlet és tárgyi anyag közül a korabeli termesztett szőlő-fajtabemutató, a hatalmas *régős* prés és az árkádok közötti hangulatos pinceberendezés hívja fel magára a figyelmet. A tárgyakat korabeli illusztrációk gazdagítják.

A már múzeumként működő magtárépületet és a hozzá tartozó múlt század eleji középfolyosós kukoricagörét az elkövetkező évek fokozatos helyreállításai munkálatai nyomán további épületrészek és kiállítások fogják követni. Ezek feladata a Dunántúl XVIII—XIX. századi mezőgazdaságának lehető legteljesebb megismertetése. A földművelés és állattenyésztés bemutatásán túl a múlt század mezőgazdasági gépeivel, cseléd- és kasznárlakásokkal találkozhat majd a látogató. Az épületek mögött elterülő több holdas kertben szőlő, gyümölcsös, a szántóföldi művelésben alkalmazott vetésforgók és virágos kert fogja felidézni a múlt század ele-

Részlet a borászati kiállításból